

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ (Мінприроди)

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел. (044) 206-31-00, (044) 206-31-64;
факс (044) 206-31-07; E-mail: secretar@menr.gov.ua Код ЄДРПОУ 37552996

№ _____
на № _____

**Народному депутату України
Колеснікову Д.В.**

Про забруднення навколишнього
природного середовища на території
України

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Міністерство екології та природних ресурсів розглянуло Ваш запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 23 червня 2017 року, та з урахуванням інформації Державної служби України з надзвичайних ситуацій стосовно забруднення навколишнього природного середовища на території України інформує.

Державна екологічна інспекція України (далі – Держекоінспекція): щомісячно отримує довідки Центральної геофізичної обсерваторії про стан високого та екстремально високого забруднення атмосферного повітря та поверхневих вод суші за даними спостережень гідрометеорологічних організацій (далі - інформація ЦГО). Зазначену інформацію Держекоінспекція передає територіальним органам для використання в роботі, в т.ч. при плануванні заходів державного нагляду (контролю);

спільно із своїми територіальними органами реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а також за додержанням вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря. У частині здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони атмосферного повітря за 2016 - I квартал 2017 року територіальними органами Держекоінспекції на об'єктах державного нагляду (контролю) проведено 6698 перевірок (у т.ч. пересувних транспортних засобів - 117). За порушення вимог законодавства про охорону атмосферного повітря складено 4623 протоколи про адміністративні правопорушення (у т.ч. за перевищення нормативів викидів від пересувних транспортних засобів - 22). Штрафні санкції накладено на 4053 (у т.ч. в межах перевірки пересувних транспортних засобів - 4) порушники законодавства про охорону атмосферного повітря на загальну суму 629 тис. 962 грн. (у т.ч. в межах перевірки пересувних транспортних засобів - 12 тис. 937 гривень). До державного бюджету стягнуто

629 тис. 466 грн. (у т.ч. в межах перевірки пересувних транспортних засобів - 12 тис. 937 гривень). До правоохоронних органів за ознаками кримінальних правопорушень скеровано 20 матеріалів у порядку статті 214 Кримінального процесуального кодексу України, відкрито 27 кримінальних проваджень (з урахуванням скерованих матеріалів у попередній звітний період). Загальна сума розрахованих збитків, заподіяних державі внаслідок порушення вимог законодавства про охорону атмосферного повітря, становить 46 млн. 306 тис. 446 гривень.

З метою відшкодування збитків пред'явлено претензій та позовів на загальну суму 46 млн. 303 тис. 228 гривень. Стягнуто претензій та позовів (з урахуванням раніше пред'явлених) на загальну суму 81 млн. 909 тис. 577 гривень. З метою припинення негативного впливу на навколишнє природне середовище при здійсненні виробничої діяльності за позовними заявами територіальних органів Держекоінспекції у 51 випадку за рішенням суду обмежено або призупинено діяльність суб'єктів господарювання.

Разом з цим періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів господарювання залежно від ступеня ризику від здійснення ними господарської діяльності було обмежено Законом України від 03.11.2016 № 1726-VIII "Про внесення змін до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (далі - Закон). Так, згідно з Законом відносно суб'єктів господарювання, які віднесені до високого ступеня ризику, планові заходи можуть бути здійснені не частіше одного разу на два роки (раніше на один рік згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.2008 № 212 "Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)". Вищезазначене обмежує можливості реалізації завдань державного нагляду (контролю) за джерелами забруднення навколишнього середовища, у т.ч. з високим ступенем ризику їх господарської діяльності.

Окремо необхідно зазначити, що з метою виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованою Законом України від 16.09.2014 №1678-VII (далі - Угода), розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р затверджено План заходів з імплементації Угоди на 2014-2017 роки. Міністерством екології та природних ресурсів розроблено та розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 371-р схвалено плани імплементації деяких актів законодавства Європейського Союзу, зокрема, План імплементації Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (комплексне запобігання і контроль забруднення) (переглянута).

На виконання пункту 1.1.4 Плану імплементації Директиви 2010/75/ЄС Міненерговугілля разом з Мінприроди за участю міжнародних експертів та енергогенеруючих компаній у рамках реалізації проекту Європейського Союзу “Допомога Міністерству енергетики та вугільної промисловості України у процесі розробки плану зі зменшення викидів для України” розроблено проект Національного плану дій зі скорочення викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря від великих спалювальних установок. На цей час проект Національного плану погоджено із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, центральними органами виконавчої влади та направлено до Мін’юсту для проведення правової експертизи проекту розпорядження.

Мінприроди за участю підприємств гірничо-металургійного комплексу (далі - ГМК) напрацьовано принципи розробки плану скорочення викидів забруднюючих речовин від таких підприємств. Підприємства ГМК України належать до об’єктів, які є одними з найбільших забруднювачів довкілля та створюють несприятливі умови для життєдіяльності людей. Підвищені рівні забруднення атмосферного повітря спостерігаються практично в усіх містах, де розташовані підприємства ГМК, які можуть періодично перевищувати гігієнічні нормативи вмісту забруднюючих речовин у атмосферному повітрі населених місць. План скорочення викидів повинен включати всі підприємства ГМК з графіком поетапного впровадження заходів найкращі доступні технології з урахуванням вимог законодавства Європейського Союзу.

Під управлінням Державного агентства України з управління зоною відчуження знаходиться територія загальною площею 259837,8 га (2600 км²), на якій розташовано 91 колишні населені пункти, у тому числі:

зона відчуження – площа 204436,9 га (2044 км²), 76 бувших населених пунктів;

зона безумовного (обов’язкового) відселення – площа 55363,0 га (554 км²) 18 населених пунктів (залишились не прийнятими смт. Поліське та Вільча).

Із загальної площі – 260 тис. га 139,7 тис. га – лісові масиви, 71,4 тис. га – перелоги, 6,5 тис. га – болота, 7,8 тис. га – торфосховища.

Найбільш пожежонебезпечними категоріями земель зони відчуження та безумовного (обов’язкового) відселення є перелоги та вкриті лісом землі (60-90%). Найбільша кількість пожеж виникає на територіях Денисовецького та Котовського лісництв (40-45 %), на території Паришівського лісництва (15-29 %), Опачичського лісництва (12-18 %), Луб’янського лісництва (10-15 %), менше на території Корогодського та Дитятківського лісництв.

З метою забезпечення протипожежної безпеки на території зони відчуження і зони безумовного (обов’язкового) відселення (далі – зона відчуження) ДАЗВ кожного року розробляє та затверджує “Організаційні заходи щодо запобігання пожежам на підприємствах, організаціях, установах та на території зони відчуження і зони безумовного (обов’язкового) відселення” (наказ ДАЗВ від 09.02.2017 № 15), якими, зокрема, вжито заходів:

постійно проводиться спостереження за лісовими масивами та проведення рейдів і патрулювань з метою запобігання виникненню пожеж;

створено та проведено оновлення у лісових масивах мінералізованих смуг, протипожежних розривів (2035 км);

проведено обслуговування спостережних веж (5 шт.), водозабірних майданчиків (7 шт.) лісових шлагбаумів (60 шт.) і доріг протипожежного призначення (2 км);

проведено перевірку - технічний огляд меліоративних систем, готовність до роботи шлюзів-регуляторів;

поширено контрольний-пропускний режим з метою запобігання несанкціонованому проникненню на територію зони відчуження сторонніх осіб та індивідуального транспорту, у тому числі спільно з відділом поліції зони ЧАЕС ГУ національної поліції у Київській області, 11-м Державним пожежно-рятувальним загonom ГУ ДСНС у Київській області та підприємствами ДАЗВ створено координаційний центр з питань профілактики та попередження щодо виникнення пожеж на території зони відчуження;

постійне підтримання у стані готовності пожежної автотехніки, пожежно-технічного обладнання та необхідного спорядження особового складу 4-х лісових пожежних станцій ДСП "Північна Пуща".

Для виявлення пожеж або загорань у зоні відчуження та запобігання їх виникненню щоденно, протягом пожежонебезпечного періоду з 06⁰⁰ до 21⁰⁰ ДСП "Північна Пуща" здійснює спостереження за лісовими масивами. Також, з метою посилення пожежної безпеки на території та об'єктах зони відчуження, було видано доручення ДАЗВ від 12.06.2017 № 41 "Про додаткові заходи щодо забезпечення пожежної безпеки у зоні відчуження", а для оперативного гасіння розроблено "Мобілізаційний план залучення сил і засобів для гасіння пожеж в лісових масивах, на перелогах і торфовищах ДСП "Північна Пуща", погоджений керівниками Поліського та Іванківського лісгоспів, Народицького спеціалізованого лісового господарства, 11-м Державним пожежно-рятувальним загonom ГУ ДСНС у Київській області, ДСП "Північна Пуща" та ДАЗВ.

Крім того: спільно з Поліським державним радіаційно-екологічним заповідником Республіки Білорусь Розроблено та узгоджено "План взаємодії подразделений ГСП "Північна Пуща" України и ППРЭЗ Республики Беларусь при тушении лесных пожаров и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций в пограничной полосе на сопредельных территориях";

проведено спільне тренування з ліквідації лісових пожеж із залученням підрозділів 11 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Київській області, ДСП "Північна Пуща" та інших підприємств сфери управління ДАЗВ;

проведено спільні навчання за участю представників Лісової служби США з керівництвом та персоналом лісових пожежних станцій ДСП "Північна Пуща" із залученням сил ДСНС (11 ДПРЗ) щодо удосконалення попередження та гасіння лісових пожеж у зоні відчуження;

укладено Договір між ДАЗВ та 11 Державним пожежно-рятувальним загonom Головного управління ДСНС України у Київській області "Про закупівлю робіт з охорони від пожеж";

за рахунок міжнародної технічної допомоги від Національного університету біоресурсів і природокористування України було передано п'ять "камер - датчиків" та комп'ютерну техніку системи раннього виявлення пожеж на території зони відчуження до ДСП "Північна Пуща". Встановлено три "камери - датчиків" та монтаж системи раннього виявлення пожеж. Найближчим часом буде проведено встановлення ще двох камер.

Надзвичайна ситуація, що виникла 23 березня 2017 року на території 65 арсеналу Збройних Сил України (м. Балаклія Харківської області), призвела до порушення нормальних умов життєдіяльності населення міста Балаклія та 9 навколишніх населених пунктів, при цьому найбільш небезпечним фактором надзвичайної ситуації стало забруднення боєприпасами та їх елементами територій загальною площею близько 31 тис. га у радіусі 10 км навколо арсеналу. Державною службою України з надзвичайних ситуацій у найкоротший строк було зосереджено необхідні сили і засоби, надано допомогу з евакуації населення (близько 20 тис. осіб, у тому числі 830 інвалідів), забезпечено гасіння 19 пожеж, спричинених влучанням боєприпасів, та здійснено інші заходи з мінімізації негативних наслідків надзвичайної ситуації. До виконання рятувальних та інших невідкладних робіт щодня залучалося близько 400 чоловік та 110 од. техніки. Розмінування населених пунктів і територій, забруднених боєприпасами та їх елементами, виконано у період з 23 березня до 18 травня 2017 року відповідно до Плану організації робіт з очищення від вибухонебезпечних предметів населених пунктів і територій, прилеглих до 65 арсеналу ЗСУ у Балаклійському районі Харківської області, затвердженого Віце-прем'єр-міністром – Міністром регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г.Г. Зубком. Під час виконання робіт очищено 31 тис. га забрудненої боєприпасами та їх фрагментами території, з якої вилучено та передано Збройним Силам України понад 29 тис. вибухонебезпечних предметів.

За результатами здійснених заходів 19 травня 2017 року представниками ДСНС та Балаклійської райдержадміністрації складено та затверджено Акт приймання-передачі виконаних робіт.

На цей час ДСНС забезпечується виконання таких завдань у 10-кілометровій зоні навколо 65 арсеналу Збройних Сил України:

постійний моніторинг за станом очищеної території та оперативне реагування у разі можливого виявлення вибухонебезпечних предметів;

проведення планового (двічі на рік) обстеження територій у межах 10-кілометрової зони навколо 65 арсеналу Збройних Сил України відповідно до рекомендацій міжнародних стандартів з протимінної діяльності;

супровід протягом 2017 року сільськогосподарських робіт на територіях, які були забруднені вибухонебезпечними предметами внаслідок виникнення надзвичайної ситуації.

Стосовно заходів, що здійснюються для протидії пожежам у лісах, на торфовищах та сільгоспугіддях, ДСНС повідомляє, що з метою підвищення ефективності оперативного реагування на пожежі у лісах, на торфовищах та сільгоспугіддях ДСНС спільно з Держлісагентством розроблено План протидії загрозам та реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з пожежами в

природних екосистемах, яким передбачено порядок дій органів управління та міжвідомче угруповання сил загальною чисельністю понад 24 тис. осіб особового складу, близько 10,7 тис. одиниць техніки різного призначення та 6 авіаційних засобів.

У квітні та червні 2017 року проведено засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, рішенням якої доручено центральним і місцевим органам виконавчої влади вжити заходів з протидії пожежам у природних екосистемах, а питання протидії пожежам у природних екосистемах визначено як одне із пріоритетних та постійно контролюється ДСНС.

Окремо інформуємо, що Міністерство охорони здоров'я України на цей час не надало пропозицій та інформації з порушених у запиті питань.

З повагою

Міністр

Остап СЕМЕРАК

